

Dokument nr. 15:19.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 193 - 201.

27. mai - 2. juni 1998.

Innhold

Spørsmål	Side
193. Fra stortingsrepresentant Tore Nordseth, vedr. kapasiteten for regionsykehusfunksjonene ved Ullevål sykehus og ved Rikshospitalet, besvart av helseministeren	3
194. Fra stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen, vedr. studieplasser for høyere utdanning, besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren	4
195. Fra stortingsrepresentant Grethe G. Fossum, vedr. høykommisæren for flyktninger og strategi for flyktningekvinner, besvart av justisministeren	5
196. Fra stortingsrepresentant Signe Øye, vedr. nedleggelse av ligningskontor/folkeregister, besvart av finansministeren	6
197. Fra stortingsrepresentant Inge Myrvoll, vedr. hemmelighold i Fiskeridepartementet, besvart av fiskeriministerens	7
198. Fra stortingsrepresentant Per Erik Monsen, vedr. plan- og bygningsloven, besvart av kommunal- og regionalministeren	8
199. Fra stortingsrepresentant Aud Gaundal, vedr. anke på konsesjonssak, besvart av landbruksministeren	9
200. Fra stortingsrepresentant Ivar Kristiansen, vedr. Nord Norsk Energigjenvinning og konsesjon for anlegg i Mo i Rana, besvart av miljøvernministeren	9
201. Fra stortingsrepresentant Gunnar Kvasheim, vedr. selvstendig næringsdrivende og delvis uføretrygding, besvart av sosialministeren	10

Dokument nr. 15:19.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 193.

Innlevert 27. mai 1998 av stortingsrepresentant Tore Nordseth.

Besvart 5. juni 1998 av helseminister Dagfinn Høybråten.

Spørsmål:

«Ettersom kapasiteten for regionsykehusfunksjonene ved Ullevål sykehus og ved Rikshospitalet er dimensjonert med utgangspunkt i den nåværende regioninndelingen, vil en endring av denne inndelingen trolig måtte få konsekvenser for pasientbruken av disse sykehusene.

Hvordan er reguleringen av disse sykehusenes kapasitet tenkt for å fange opp det nye pasientgrunnlaget utover en nødvendig samordning mellom disse to sykehusene?»

Svar:

Nåværende inndeling av helseregionene på Sør-Østlandet ble fastlagt gjennom Stortingets behandling av St.meld. nr. 57 (1981-82) Om regionhelsetjenesten i helseregion 1 og 2, jfr. Innst. S. nr. 284 (1981-82). Etter dette har kapasiteten ved landsdelens to regionsykehus vært tilpasset slik at Rikshospitalet har ivaretatt ansvaret for ca 1,5 mill innbyggere fra helseregion 2 og Ullevål sykehus har, utover lokal- og sentralsykehusfunksjonene for Oslo, også hatt regionansvar for Hedmark og Oppland (helseregion 1).

I St.meld. nr. 37 (1997-98) Ett sted må grensen gå er innholdet i regionsykehusfunksjonen definert slik:

- pasientbehandling
- fagutvikling
- forskning
- undervisning
- spesialistutdanning
- faglig veiledning til samarbeidende sykehus

Jeg har i meldingen ikke lagt opp til at det på kort sikt skal skje endringer i pasientunderlaget for de to regionsykehusene. Sykehusenes kapasitet i forhold til å behandle regionsykehuspasienter er tilpasset dagens regioninndeling og opptaksområde for de to regionsykehusene i hovedstaden. Det er liten grunn til å endre dette som følge av ny grense mellom de to regionene på Sør-Østlandet.

For regionsykehusene vil derfor endringen i regioninndeling i første omgang ikke bety noe i forhold til de respektive regionsykehusenes ansvar for pasientbehandlingen. De øvrige regionsykehusfunksjonene, dvs forskning, fagutvikling, undervisning osv, ivaretas for den nye helseregion 1 av Ullevål, og for ny region 2 av Rikshospitalet.

Samordnings- og samarbeidsbehovene mellom de to regionsykehusene i Oslo legger jeg opp til å arbeide videre med i en fase 2 så snart Stortinget har behandlet meldingen om regioninndelingen. Innenfor den samlede regionsykehus-tjenesten er det viktig at Rikshospitalet og Ullevål sykehus gis mulighet og rom for å kunne profilere sin virksomhet på ulike områder. Målsettingen for en sterkere grad av samordning og funksjonsfordeling mellom regionsykehusene er å få til bedre kvalitet og kapasitet i pasientbehandlingen, bedre ressursutnyttelse og unngå at det bygges opp konkurrerende parallelle funksjoner ved begge sykehus som med fordel kan samles til bare ett sted.

Spørsmål nr. 194.

Innlevert 27. mai 1998 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen.

Besvart 5. juni 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at Buskerud fylke ikke blir hengende ytterligere etter med hensyn til studieplasser for høyere utdanning?»

Begrunnelse:

Høgskolen i Buskerud har på basis av tall fra Statens Utdanningskontor tilstandsrapport 1996-97, NOU om økonomi i den statlige høyskolesektoren og St.prp.nr. 1 1997-98, laget en oversikt som måler folketall i forhold til antall studieplasser i det enkelte fylke.

Oversikten viser: Østfold 1,47%, Oslo/Akershus 5,28%, Hedmark 1,94%, Oppland 1,77%, Buskerud 0,78%, Vestfold 1,24%, Telemark 2,55%, Aust- og Vest-Agder 2,39%, Rogaland 2,28%, Hordaland 5,73%, Sogn og Fjordane 2,16%, Møre og Romsdal 1,97%, Sør-Trøndelag 8,89%, Nord-Trøndelag 2,28%, Nordland 2,08%, Troms 5,94% og Finnmark 2,72%.

Oversikten baserer seg på folketall pr. 1995 og antall studenter pr. 1998, og inneholder dog ikke de private høyskoler som til sammen utgjør 8475 studieplasser. Likevel burde oversikten gi et godt bilde av hvordan studieplassene fordeler seg over vårt land. Vi ser at studieplassene er svært skjevt fordelt og at det fylket som kommer markant dårligst ut er Buskerud. Den dårlige utviklingen for Buskerud fylke vil forsterkes av at førskolelærer klasser i Drammen nå skal flyttes ut av fylket. Dette har ført til sterke reaksjoner lokalt.

Svar:

Når det gjelder studietilbudet som er blitt gitt i Buskerud innenfor førskolelærerutdanningen, er dette et desentralisert tilbud fra Høgskolen i Telemark. Desentraliserte tilbud er i prinsippet av midlertidig karakter, og de bør således ikke etableres på permanent basis. I samsvar med dette ble opptaket til dette studietilbudet lagt til Drammen i 1993 og 1994, Porsgrunn i 1995, Drammen i 1996 og 1997, og i fastsetting av studieprogram for 1998/99 gjorde styret ved Høgskolen i Telemark vedtak om at de vil ta opp studenter til desentralisert førskolelærerutdanning i Porsgrunn høsten 1998.

Måltallet for studenter ved Høgskolen i Buskerud har vært stabilt de siste årene, med en endring fra 1.796 i 1995 til 1.786 i statsbudsjettet for 1998. Høgskolen har hatt problemer med å oppfylle måltallene innenfor enkelte studietilbud, og jeg verdsetter at høgskolen har tatt initiativ til omdisponering av studieplasser mellom de ulike studiene, og at de ved å omdisponere studieplasser også vil være i stand til å starte opp et nytt tilbud innenfor IT-utdanning fra høsten 1998. Høgskolen i Buskerud har fått tildelt nye studieplasser innenfor sykepleieutdanningen fra høsten 1998. Stortinget har videre til behandling forslag om nye studieplasser innenfor IT-utdanningene i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett.

Når det gjelder prinsippene for dimensjonering av høyere utdanning mer generelt, viser jeg til stortingsmeldingen om dette som ble lagt fram for Stortinget 15.mai. Dimensjonering innenfor høyere utdanning er det siste tiåret bestemt på grunnlag av et overordnet mål om økning i den totale kapasitet. Samtidig har det vært en målsetting både å gi de utdanningssøkende et tilbud som samsvarer med studieønskene, og å dekke mangel på fagpersonell, både innenfor fag og regioner. Dette siste har i stor grad vært styrende ved oppbygging av kapasitet innenfor for eksempel lærerutdanningene og helse- og omsorgsfagene. Innenfor de tradisjonelt åpne universitetsfagene har, på den andre siden, kapasiteten i stor grad blitt endret som resultat av endringer i etterspørselen fra de utdanningssøkende. Som en følge av disse hensynene har det ikke vært et mål at det nødvendigvis skal etableres et mest mulig likt forholdstall mellom antallet studieplasser og størrelsen på befolkningen i det enkelte fylket.

To sentrale mål for politikken i sektoren er å gi likhet i rett til utdanning og å dekke mangler på fagpersonell, og departementet vil følge utviklingen for å vurdere hvordan antallet studieplasser i Buskerud overensstemmer med blant annet disse to målene. Som en del av disse vurderingene vil det eksempelvis være aktuelt å tildele nye studieplasser til Høgskolen i Buskerud dersom Regjeringens forslag i Revidert nasjonalbudsjett om nye studieplasser innenfor IT-utdanningene blir vedtatt.

Stortinget har nå stortingsmeldingen om dimensjonering av ulike studier innenfor høyere utdanning til behandling, og jeg avventer utfallet av denne.

Spørsmål nr. 195.

Innlevert 28. mai 1998 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 4. juni 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Høykommissæren for flyktninger har utarbeidet en strategi for flyktningekvinner, en strategi som anerkjenner kvinnenens spesielle behov for beskyttelse fordi kvinner forfølges på mange utspekulerte måter rett og slett fordi de er kvinner.

Vil justisministeren følge Høykommissærens oppfordring om å lage egne asylretningslinjer som tar hensyn til at kvinner ofte utsettes for kjønnsspesifikke forfølgelser?»

Svar:

I forbindelse med det årlige møtet i Høykommissærens eksekutivkomité (EXCOM) i oktober 1997 var flyktningkvinnenes spesielle behov et av temaene som ble drøftet. Følgende konklusjon ble vedtatt:

"The Executive Committee.....Reaffirms its Conclusions Nos. 39 (XXXVI), 54 (XXXIX), 60 (XL), 64 (XLI), and 73 (XLIV), and urges States, UNHCR and other humanitarian organizations, as appropriate, to take all necessary steps to implement these Conclusions, including through recognizing as refugees women whose claims to refugee status are based upon a well-founded fear of persecution for reasons enumerated in the 1951 Convention and the 1967 Protocol, including persecution through sexual violence or other gender-related persecution; by the integration of activities on behalf of refugee women in every aspect of programme planning and implementation; and by taking action to eliminate incidence of violence against women and girls."

Som det fremgår omhandler denne anbefalingen flere ulike sider ved problematikken knyttet til flyktningkvinnens spesielle behov. Foruten anbefalingen om å anerkjenne kjønnsspesifikk forfølgelse som grunnlag for flyktningstatus inneholder konklusjonen mer generelle anbefalinger om å forebygge overgrep mot kvinner og ta hensyn til flyktningkvinnens særlige behov i planleggingen og gjennomføringen av flyktningarbeidet. Dette har sider både til kvinnenens situasjon i de respektive hjemland, som særlig uttatt gruppe i flyktningleire, som asylsøkere og i forbindelse med integreringsarbeidet etter at asyl eller oppholdstillatelse eventuelt er gitt. Anbefalingen er rettet både til statene, til UNHCR selv og til andre humanitære organisasjoner som er involvert i denne type arbeid.

For meg som justisminister er det i første rekke behandlingen av asylsøknadene og spørsmålet om anerkjennelse som konvensjonsflyktning som står sentralt. I januar i år vedtok Regjeringen retningslinjer for nye asylkriterier. Retningslinjene vedlegges til orientering. På side 5 omhandles kjønnsrelatert forfølgelse. Det fremgår der at også denne type forfølgelse nå skal gi grunnlag for flyktningstatus etter norsk praksis.

Fra Høykommissærens side har man uttrykt stor tilfredshet med de nye retningslinjene. Man har spesielt påpekt den positive signaleffekten disse vil kunne ha internasjonalt. Jeg er glad for at vi på denne måten har kunnet komme Høykommissærens uttrykte ønsker og behov i møte.

Spørsmål nr. 196.

Innlevert 28. mai 1998 av stortingsrepresentant Signe Øye.

Besvart 8. juni 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Er finansministeren enig i at Dyrøy og Sørreisa ligningskontor/folkeregister slås sammen slik at etaten kun skal ha en kontordag i Dyrøy kommune.

Er det innenfor gjeldende lovverk tillatt å legge ned ligningskontoret/folkeregisteret i en kommune?

Er det rimelig at utkantkommuner som deltar i Kommunal- og regionaldepartementets pilotsatsing rammes av denne omleggingen?»

Begrunnelse:

Dyrøy kommune er en fraflyttingskommune og er av regjeringen utpekt som pilotkommune for utkantsatsing. Lokalisering og tjenestetilbudet ved ligningskontoret er svært sentralt for å dekke Dyrøy befolknings behov og inngår i omorganiseringen av pilotkommunen.

I Innstilling S. nr. 157 - 1996-1997 uttaler Regjeringspartiene at

«Nærhet til skattyterne også er viktig for å kunne foreta en grundig og rettferdig behandling av ligningene. En utvikling i retning av ensidig sammenslåing av små ligningskontorer for å oppnå «optimal utnyttelse av ressursene» er derfor etter disse medlemmers vurdering ikke ønskelig»

- og videre heter det i samme innstilling at de samme partiene ville komme tilbake til spørsmålet om behov for ekstra ressurser til ligningsetaten i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Svar:

Det konkrete tilfelle som tas opp i representanten Øyes spørsmål gjelder ikke sammenslåing av ligningskontorer, men samlokalisering og samledelse av slike kontorer. Etter ligningsloven skal det være et ligningskontor for hver kommune, men plasseringen av hvert kontor er ikke lovbestemt. Samlokalisering og felles leder er tillatt, men innebærer overhodet ikke at det enkelte kontor blir nedlagt.

Representanten Øyes spørsmål må ses i en større sammenheng og jeg vil i den anledning henvise til mitt brev av 9. desember 1997 til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite, inntatt som vedlegg til Innst S nr 67 (1997-98). Her beskrives ganske inngående Finansdepartementets mål, opplegg og premisser for den organisasjonsgjennomgang av landets ligningsforvaltning som nå finner sted i regi av Skattedirektoratet, blant annet påpekes at det er behov for lovendring dersom ligningskontorer skal nedlegges eller slås sammen til ett felles ligningskontor for flere kommuner.

Gjennomgangen av organiseringen av ligningsforvaltningen, som for øvrig ble iverksatt under den forrige regjeringen, dreier seg blant annet om å prøve ut alternative organisasjonsløsninger for ligningskontorene/folkeregistrene. Finansdepartementet er kjent med at det vedrørende kontorene for Dyrøy og Sørreisa i den forbindelse planlegges utprøvd samlede og samlokalisering i Sørreisa. En slik forsøksordning for Dyrøy er i samsvar med de ønsker og krav Stortinget og Finansdepartementet har stilt til organisasjonsgjennomgangen, jf Innst S nr 157 (1996-97) og ovennevnte innstilling med vedlegg. Utprøving av en ordning med en ukentlig kontordag i Dyrøy skal ifølge Skattedirektoratet legges forholdene til rette for å kombinere hensynet til lokal tilstedeværelse og hensynet til en effektiv og kvalitativ behandling av skattyterne i både Dyrøy og Sørreisa.

En rapport fra Skattedirektoratet forventes å være departementet i hende i løpet av første kvartal 1999. Først når en slik rapport foreligger, vil jeg ha grunnlag for å ha en formening om hva som synes å være den mest hensiktsmessige organisering av ligningsforvaltningen, herunder om forslag til konkrete endringer eksempelvis for Dyrøy kommune.

Skattedirektoratets rapport vil bli vurdert i et bredt perspektiv der mange hensyn må avveies mot hverandre, blant annet vil Kommunal- og regionaldepartementets arbeid med pilotkommuner for utkantsatsing bli tillagt vekt.

Spørsmål nr. 197.

Innlevert 29. mai 1998 av stortingsrepresentant Inge Myrvoll.

Besvart 8. juni 1998 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«I Fiskeridepartementet er det en utstrakt virksomhet med å hemmelighetstemple dokumenter, også over fordeling av viktige nasjonale verdier som tilgang til fiskeressursene, noe som unndrar fordelingssystemet offentlighet. Vil fiskeriministeren tilstrebe økt offentlighet, også ved å gi offentligheten kunnskap om kvoterettigheter?»

Begrunnelse:

En rekke avisoppslag har den siste tida avdekket at det er en utbredt praksis i Fiskeridepartementet å hemmelighetstemple dokumenter, samtidig som Regjeringa Bondevik har lansert større åpenhet som sin politikk. Ifølge avisoppslag var 173 (nærmere 25%) av journalførte brev i perioden 14 april til 5 mai i år unntatt offentlighet.

Endel av hemmelighetsstemplinga dreier seg om fordeling av nasjonale verdier, kvoterettigheter, for omlag 8 - 10 mrd., noe som bør ha offentlighetens interesse.

Svar:

Jeg forstår spørsmålet fra stortingsrepresentant Inge Myrvoll slik at det gjelder departementets bruk av unntaksbestemmelsene i offentlighetsloven i tilknytning til dokumenter som gjelder forvaltningen av fiskeressursene.

Det påstås at Fiskeridepartementet i stor utstrekning unntar dokumenter om fordeling av kvoter, dvs. regulering av fiske, fra offentlighet. Spørsmålet er om fiskeriministeren vil tilstrebe økt offentlighet ved å gi offentligheten innsyn i fordeling av tildeling av kvoter. I mitt svar tas Fiskeridepartementets bruk av unntaksbestemmelsene i offentlighetsloven generelt opp til slutt i svaret.

Jeg vil bemerke at det hører til sjeldenhetene at dokumenter som gjelder regulering av fiske og fordeling av kvoter til fartøyer som kan delta i fiske, blir unntatt fra offentlighet. Dette innebærer at de aller fleste dokumenter på dette saksområdet er offentlige i den forstand at det kan gis innsyn dersom det anmodes om det.

Det kan finnes eksempler på at dokumenter unntas fra offentlighet i medhold av offentlighetslovens regler om såkalte interne saksdokumenter. Begrunnelsen for dette er i de fleste tilfeller at det er behov for å unnta enkelte dokumenter når man står midt i en beslutningsprosess hvor myndighetene vurderer ulike alternativer og strategier. Offentlighetsloven gir adgang til dette. Det vil imidlertid ofte være slik at

når beslutning er truffet, vil det likevel kunne gis innsyn i slike dokumenter ut fra meroffentlighetsprinsippet. Det vil derfor ofte ikke være tale om å unnta dokumenter fra offentlig innsyn, men mer tale om når, dvs. på hvilket tidspunkt, offentligheten kan gis innsyn i dokumentene.

Når det gjelder fordeling av kvoter av ulike fiskeslag, blir forslag til regulering først drøftet av Reguleringsrådet, som er et rådgivende organ for Fiskeridepartementet. Reguleringsrådets tilrådinger blir offentliggjort ved pressemeldinger. Fiskeridirektoratet utarbeider på denne bakgrunn forslag til regulering av fiske, som oversendes Fiskeridepartementet. Normalt er Fiskeridirektoratets forslag ikke unntatt fra offentlighet. Fiskeridepartementet vurderer direktoratets forslag, og fastsetter forskrift om regulering av fiske av ulike fiskeslag. Fordeling av kvoter på ulike fartøygrupper og ulike fartøylengder fremgår av de enkelte forskrifter som kunngjøres på vanlig måte i Norsk Lovtidend.

For ordens skyld nevnes at Fiskeridepartementet ikke fører statistikk over bruken av unntaksbestemmelsene i offentlighetsloven knyttet til spesielle saksfelt. Departementets statistikk gjelder kun i forhold til antall innsynsbegjæringer fordelt på de ulike avdelingene i departementet. Jeg har derfor ingen muligheter til å komme med nøyaktige tall når det gjelder unntatte dokumenter i forhold til saker som gjelder ressursforvaltningen. Dette vil kreve en omfattende gjennomgang av alle dokumentene knyttet til dette saksområdet.

Til orientering nevnes likevel at det hittil i år er registrert 420 innsynsbegjæringer i ulike dokumenter knyttet til departementet som helhet. Av disse innsynsbegjæringene er 90 dokumenter unntatt offentlighet. Hjemlene som er brukt fordeler seg på offentlighetsloven § 5 andre ledd a, b og c, noen få på § 5 første ledd og § 5a og § 6 nr. 1.

I enkelte avisoppslag for en tid siden ble det hevdet at Fiskeridepartementet unntok fra offentlighet en rekke dokumenter vedrørende ressursforvaltningen. En gjennomgang viste at de fleste dokumentene i den konkrete forespørselen fra avisen gjaldt uttalelser i forbindelse med ferdigstillelse av regjeringsnotater. Alle regjeringsnotater er unntatt offentlighet. Det gjelder også forarbeider/uttalelser angående regjeringsnotater. I mitt departement har vi lagt om rutinene i arbeidet med regjeringsnotater slik at den skriftlige korrespondansen med andre departementer i slike saker har økt. Dermed øker også antall saker som er unntatt offentlighet.

Siktemålet er mer bruk av meroffentlighetsprinsippet. Jeg vil likevel påpeke at det alltid vil være do-

kumenter som det er behov for å unnta fra offentlighet av grunner som bla nevnt ovenfor.

Spørsmål nr. 198.

Innlevert 29. mai 1998 av stortingsrepresentant Per Erik Monsen.

Besvart 5. juni 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Fylkesmannen i Vestfold har i brev av 12.05 1998 omgjort et enstemmig vedtak i Plan og utbyggingsutvalget i Sandefjord med henvisning til PBL §74.2. Saken dreide seg om et bygg på i underkant av 10 kvm, plassert nærmere nabogrense enn 4 meter. Mener statsråden at en slik omgjøring av enstemmige kommunale vedtak, basert på en paragraf hvor utøvelse av skjønn er hovedpoenget, er i tråd med Stortingets holdning og de vedtak som Stortinget har gjort?»

Svar:

Ved oversendelse fra Stortingets president av 29. mai d å har jeg fått oversendt spørsmål om fylkesmannens overprøving av vedtak av planutvalget i Sandefjord kommune.

I konkrete byggesaker er avgjørelsen i klagesaker lagt til Fylkesmannen. Dersom en avgjørelse i klageinstansen skal angripes, kan dette skje ved at departementet omgjør "av eget tiltak" etter fvl § 35, som gir noe andre kriterier for omgjøring enn klagebehandlingen. Eventuelt kan en part be om Sivilombudsmannens uttalelse, som departement, fylkesmann og øvrige instanser vil ta til følge. Endelig kan fylkesmannens avgjørelse angripes ved domstolene. - Den endelige avgjørelsen i klagesaker ligger derfor hos fylkesmannen, og overprøves ikke av departementet uten i helt spesielle tilfelle.

Jeg ønsker ikke å gå inn i den konkrete sak, men vil redegjøre noe om forholdet mellom klageinstan-

sen og kommunen mht avgjørelsesmyndighet i slike saker. Utgangspunktet er at klageinstansen kan prøve alle sider ved saken, jf fvl § 34, dvs også de skjønnsmessige. Det betyr at fylkesmannen også kan overprøve kommunens frie skjønn.

Et tillegg til fvl § 34 gir klageinstansen plikt til å legge vekt på hensynet til det lokale selvstyre ved prøving av det frie skjønn. Når det gjelder plan- og bygningsloven (pbl) § 74 nr 2, den såkalte "skjønnhetsparagrafen", er den tolket slik at den ikke inneholder fritt skjønn, men et såkalt "rettsanvendelses-skjønn", som fylkesmannen kan overprøve fullt ut. Denne tolkningen ble lagt til grunn av Sivilombudsmannen, og er fulgt av departementet. Det betyr at tillegget til fvl § 34 ikke har direkte innvirkning ved vurdering av saker etter pbl § 74 nr 2.

Selv om fylkesmannen har full overprøvelsesmyndighet, legger som regel fylkesmannsembetene vekt på lokale hensyn og hensynet til lokalt selvstyre.

Ved fritt skjønn må fylkesmannen avgrense sin behandling til spørsmål om usaklig forskjellsbehandling, myndighetsmisbruk mm, mens ved rettsanvendelses-skjønn kan han også vurdere andre forhold som kommunens tolkning av de enkelte lovbestemmelser, konsekvenshensyn mm.

På bakgrunn av det ovennevnte konstaterer jeg at fylkesmannen har holdt seg innenfor sin kompetanse til å omgjøre et kommunalt vedtak, basert på forvaltningslovens regler om klagesaksbehandling. Det konkrete skjønn i behandlingen av dette tiltaket etter pbl § 74 nr 2 vil jeg ikke gå inn på.

Spørsmål nr. 199.

Innlevert 29. mai 1998 av stortingsrepresentant Aud Gaundal.

Besvart 5. juni 1998 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«Den 17. juni 1997 ble det via advokatene Kveli, Bartnes, Christensen & Lindsetmo Advokatene innsendt en anke på en konsesjonssak. Klager er Eugen Røtting, 7975 Foldereid. Innklaget er vedtak 23. mai 1997 i sak 94/97 av Nord-Trøndelag fylkeslandsstyre. Det er nå snart gått ett år siden klagen ble oversendt, og det synes for meg uholdbart at saken ennå ikke er avgjort.

Når regner statsråden med at svaret kan bli gitt?»

Svar:

Saken gjelder klage over bruk av statens forkjøpsrett ved Eugen Røtting sitt erverv av gnr. 130 bnr. 5 og 20 i Nærøy kommune. Denne saken er mottatt i Landbruksdepartementet 02.07.97.

Departementet tar sikte på å behandle denne saken i løpet av juni måned.

I denne saken har fylkeslandbruksstyret nyttet statens forkjøpsrett, og det løper ingen særlig frist for avgjørelse av saken. Slike saker er likevel relativt høyt prioritert i departementets retningslinjer. Med de ressurser som står til rådighet har det likevel vært vanskelig å få avgjort sakene så raskt som ønskelig.

Avgjørelsesmyndigheten i et stort antall saker er imidlertid nå lagt ut av departementet; senest skjedde det en relativt omfattende delegasjon sommeren 1997. Jeg regner med at dette på sikt vil bety en raskere saksbehandling.

Spørsmål nr. 200.

Innlevert 2. juni 1998 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 9. juni 1998 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Nord Norsk Energigjenvinning har nå i ett og et halvt år ventet på konsesjon for å komme i drift med sitt unike anlegg i Mo i Rana. Vil statsråden nå sørge for at konsesjon snarlig blir gitt, slik at ikke NNEGs unike teknikk forsvinner til utlandet? Finner statsråden det naturlig at NOAH as av SFT benyttes som høringspart til å vurdere en potensiell konkurrent?»

Begrunnelse:

Norsk EnergiGjenvinning (NNEG) har for lang tid tilbake søkt konsesjon sammen med Kværner for bygging av et mønsteranlegg for alle typer avfall. Anlegget i Mo i Rana er forutsatt basert på Kværners nyutviklede PyroArc teknikk. En teknikk som i dag ansees som den absolutt beste. Saken må nå erklæres som overmoden for avklaring. For aktørene må det virke foruroligende at staten ved Miljøverndepartementet, SFT og sitt eget selskap NOAH as, ser ut til å sammenblande sine roller - med det resultat å svekke NNEGs forretningsidé. Det virker høyst foruroligende at saken unødig drar ut i tid, og at SFT aktivt benytter NOAH as som høringspart i sin konsesjonsvurdering av NNEG. For å komme ut av denne forvaltningsmessige uheldige prosess, må nå statsråden gripe inn og sørge for at NNEG får sin sak avklart.

Svar:

Jeg viser til spørsmål nr. 200 fra representanten Ivar Kristiansen om behandlingen av søknad om utslippstillatelse fra NordNorsk EnergiGjenvinning AS (NNEG).

NNEG planlegger etablering av et anlegg for forbrenning av avfall, herunder spesialavfall, i Mo i Rana. Det er SFT som behandler søknaden om utslippstillatelse, og treffer vedtak i første instans. Eventuelle klager over vedtaket vil avgjøres av Miljøverndepartementet. Det er på denne bakgrunn ikke hensiktsmessig for meg å gripe direkte inn i behandlingen av saken nå.

Når det gjelder saksbehandlingstiden, viser jeg til at SFT mottok søknad om utslippstillatelse fra NNEG den 18.10.96. Høsten 1997 ba NNEG om at saksbehandlingen ble stilt i bero. Etter henvendelse fra NNEG den 04.12.97 ble saksbehandlingen gjenopptatt. Etter opplysninger fra SFT antas saksbehandlingen avsluttet i løpet av første halvår 1998. I omfattende saker som disse er det ikke uvanlig at SFT bruker 12 - 18 måneder på saksbehandlingen. Erfaring viser at det er vanskelig å foreta en grundig og forsvarlig behandling i forhold til alle involverte parter på kortere tid.

De reiser videre spørsmål vedrørende SFTs saksbehandling, særlig om høring av Norsk Avfallshåndtering AS (NOAH) er «naturlig» i en slik sak. Etter forvaltningsloven skal forvaltningsorganet se til at en sak er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. I denne aktuelle saken skal vedtaket treffes for å «få til en hensiktsmessig og forsvarlig.....behandling av spesialavfall», jf forurensningsloven § 31.

Det vil i denne forbindelse være relevant å innhente informasjon fra andre berørte aktører. Jeg finner ikke grunn til å kommentere saken nærmere, idet jeg viser til at også saksbehandlingen vil kunne påklages til departementet i forbindelse med en eventuell klagesak.

Spørsmål nr. 201.

Innlevert 2. juni 1998 av stortingsrepresentant Gunnar Kvasheim.

Besvart 8. juni 1998 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Når selvstendig næringsdrivende blir delvis uføretrygdet, kan utregning av grunnlag for trygd medføre skjevheter. Dette kan bremse både muligheter og lyst til å arbeide. Er sosialministeren kjent med denne skjevheten, og vil noe bli gjort for å rette på dette?»

Begrunnelse:

Jeg belyser dette gjennom et eksempel:

En selvstendig næringsdrivende i konsulentbransjen blir 70% uføretrygdet. Han hadde vært syk i lengre tid, forretningen hadde derfor gått dårlig, og grunnlaget for utbetaling av trygd blir 166 500 kr. 30 % av dette utgjør 49 000 kr.

30 % i arbeidstid utgjør 580 timer. I dette tilfelle blir altså timeprisen ca 85 kr. Vanlig timepris i hans bransje er 390-420 kroner, halvparten av dette er utgifter. Han kan altså ikke arbeide 580 timer uten å gå ut over summen som er grunnlaget. Samlet inntekt blir unødvendig lav. Det er vanskelig for han å gå ned i timepris. Han føler han er kommet i en svært vanskelig stilling, på samme tid som sykdommen gjør han arbeidsufør i lange perioder.

Svar:

Uføegraden fastsettes ved å sammenligne inntektsmulighetene før og etter uførheten oppsto. Når de tidligere inntektsmulighetene for selvstendig næringsdrivende skal vurderes, legges den gjennomsnittlige pensjonsgivende inntekten de siste tre kalenderårene før uføretidspunktet til grunn. Dersom gjennomsnittsinntekten ikke er representativ, kan inntektsnivået fastsettes ut fra det gjennomsnittlige inntektsnivået for tilsvarende virksomhet.

Uføretidspunktet har betydning både for å avgjøre om en person har rett til uførepensjon og for beregning av pensjonen. Uføretidspunktet er definert som det tidspunkt da medlemmets inntektsevne ble varig nedsatt med minst halvparten. Uføretidspunktet fal-

ler sammen med sykmeldingstidspunktet dersom medlemmet var i arbeid frem til den dagen vedkommende ble sykmeldt på grunn av den medisinske lidelsen som medførte varig nedsatt inntektsevne. Fastsettelse av uføretidspunktet er mer problematisk dersom det f eks ikke var noen markert sykdomsdebut eller forverring som forklarer når inntektsevnen ble varig nedsatt med minst halvparten. I slike tilfeller er det viktig å få belyst utviklingen av de medisinske forholdene som grunnlag for å bestemme når inntektsevnen ble varig nedsatt med minst halvparten. Ofte må man da bruke skjønn.

Disse reglene innebærer at uføretidspunktet nesten alltid fastsettes til et tidligere tidspunkt enn tidspunktet for utbetaling av uførepensjonen (virkningstidspunktet). Dersom den selvstendig næringsdrivende i en kortere eller lengre periode før vedkommende søkte uførepensjon har hatt reduserte inntekter som følge av sykdommen, skal det med andre ord tas hensyn til dette ved fastsettelsen av hvilket inntektsgrunnlag uførepensjonen skal beregnes etter.

Dette vil i neste omgang være avgjørende for beregningen av hvor høy inntekt den selvstendig næringsdrivende kan oppbære i tillegg til delvis uførepensjon.

Ett år etter at uførepensjon er innvilget kan vedkommende i tillegg til den inntekt som er fastsatt på grunnlag av restinntektsevnen tjene inntil 1 grunnbeløp, som frem til 1. mai 1998 utgjør kr 42 500.-

Konklusjon:

Departementet vurderer kontinuerlig behovet for å endre reglene dersom de viser seg å slå uheldig ut for enkelte grupper. Jeg har for tiden ikke konkrete planer om å foreslå en lovendring på det aktuelle området. Jeg vil likevel be om en redegjørelse fra Rikstrykdeverket om hvordan praksis er i slike tilfeller.

Regjeringen tar sikte på å gjennomgå uførepensjonsordningen i forbindelse med den bebudede Stortingsmelding om utjamning i levekår.

